

Fosfolipidpartikler - struktur og funktion

Jan Trige Rasmussen

jatr@mbg.au.dk, Bygning 3133, lok 221

Gruppen er en del af Sektion for Molekylær Ernæring, der udgøres af ca. 30 personer, med ca. 12-15 ph.d., speciale og bachelorstuderende

Baggrund for forskningen

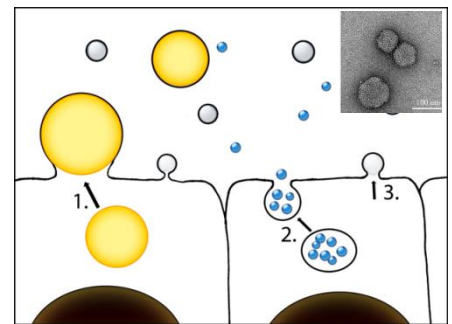
På Lab. for Proteinkemi (Sek for Molekylær Ernæring) udføres forskning med proteiner og fosfolipidpartikler fra mælk. Det er grundvidenskabelig forskning, også i ikke-mælkerelaterede sammenhænge. Vort arbejde med funktionel og strukturel analyse af disse komponenter har bidraget til klarlægning af deres bioaktivitet og deltagelse i biologiske processer. Vi har fx gennemført studier af proteinerne fra fedtkuglemembranen. Proteiner fra dette membransystem tilskrives sundhedsfremmende effekter af fx antiviral-, antibakteriel- eller immunstimulerende karakter samt at virke stabiliserende for tarmens overfalde. Senest er vi gået ind i studier af ekstracellulære vesikler i mælk, her ses på forekomst og funktion.

Projekter

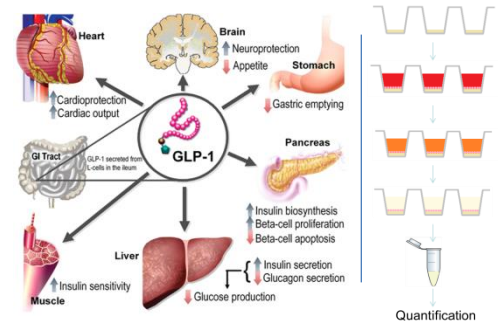
Ekstracellulære vesikler: I mælk findes to slags fosfolipid-membranstrukturer, de velkendte fedtkugler og de nyligt beskrevne ekstracellulære vesikler. Vesiklerne kan med deres indhold af mikroRNA transportere signaler og molekylært indhold til modtagerceller. Transporten foregår over både korte og lange afstande i blodet, men også via mælk. Projektets formål er at deltage i studierne af sammensætningen og funktionen af ekstracellulære vesikler fra mælk.

Lactadherin: Glykoproteinet lactadherin (også kaldet MFG-E8) udgør ca. 10% af proteinet i mælkenes fedtkuglemembranen. Proteinet har stor affinitet overfor membraneksposteret fosfatidylserin, men findes imidlertid ikke kun i mælk. Det er rapporteret at lactadherin virker antikoagulant, antiviral og/eller fungerer som bindeled mellem makrofager og dødsmerkede celler (apoptotiske celler). Projekter kan omhandle struktur, funktion og anvendelse af dette protein.

Bioaktivitet af mælkeingredienser: Forskergrupperne i sektion for Molekylær Ernæring arbejder tæt sammen med mejeriindustrien og har således gode forbindelser samt indgange i branchen. I projektet "Kvalitet og aktivitet af industrielt fraktioneret kasein" arbejdes der med at etablere nye redskaber til vurdering af produkters ernæringsmæssige og biologiske egenskaber. I projektet "Valorisation of milk fat globule membrane enriched ingredients" søges efter at identificere betingelser for effektiv og skånsom mejerirelevant fremstilling af MFGM-holdige fraktioner. Produktet skal have god funktionalitet i retning af at stimulerer lipolyse ved brug i modermælkserstatning. Projektet indgår i Innovationsfondsprojektet "InfantBrain".

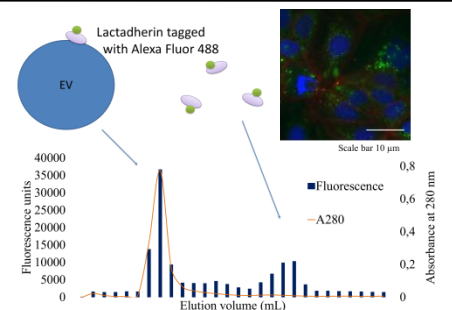
Figur 1. Mælkefedtkugler (1) er intracellulære fedtdråber, der secernerer omsluttet af apikale plasmamembranstykker. Ekstra-cellulære vesikler indholder bl.a. RNA. Exosomer (2) (50-100 nm) stammer fra multivesikulære endosomer. Mikrovesikler (3) (50-1000 nm) afsøres fra plasma membranen.

Figur 2. Vi har opbygget et cellemodelsystem, med enteroendokrine celler, til screening efter proteiner/peptider, som stimulerer GLP-1 sekretion. Cellesystemet kan give indikationer om næringsstoffers evne til at regulere blodsukkeret og give mæthed.

Teknikker

Gruppens ekspertise dækker en lang række metoder indenfor biokemien og molekylærbiologi, udført med henblik på at kunne beskrive og karakterisere proteiner: Fx. separation og/eller ekspression af proteiner, kloning, celledyrkning, peptid-mapping, proteinsekventering, massepektrometri, immunologiske teknikker, mikroskopering, blotting og andre visualiserings-teknikker, samt udvikling af diverse bioassays. Se fx figur 3.

Figur 3. Assay til monitorering af cellulært optag af mælkeafledte ekstracellulære vesikler (mærket med fluorescerende lactadherin).